

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร

จังหวัดกรุงเทพมหานคร

เรื่อง : ตราประจำจังหวัดในประเทศไทย

“ตราประจำจังหวัด” อันเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อถึงจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศนั้น แนวคิดนี้เกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อปี 2483 ตามนโยบายจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในแต่ละจังหวัด เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นและสำนึกรักในบ้านเกิดของตนเองรัฐบาลได้มอบหมายให้กรมศิลปากรเป็นผู้ดำเนินการออกแบบ ซึ่งบุคคลที่เป็นกำลังสำคัญในการดำเนินการออกแบบตราประจำจังหวัด ในครั้งนั้น ได้แก่ พระยาอนูมานรชน (ยง เสฐียรโกเศศ) เป็น “ผู้คิดความหมาย” จากชื่อจังหวัด, สิ่งสำคัญในแต่ละจังหวัด เพื่อจำลองออกมาเป็นภาพในดวงตราประจำจังหวัด

พระพรหมพิจิตร (อุ่ ลาภานนท์) เป็น “ผู้ร่างแบบตามแนวคิด”

นายปลิว จั่นแก้ว, นายทองอยู่ เรียงเนตร, นายปรุง เปรมโรจน์ และนายอุณห์ เสวตมัลย์ 4 นายช่างอาวุโส กรมศิลปากร ทั้งหมดนี้ เป็น “ผู้เขียนลงลายเส้น

ในการออกแบบตราประจำจังหวัด ได้ให้คณะกรรมการจังหวัดทุกจังหวัดเสนอข้อมูลและความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาเขียนดวงตราด้วยเพื่อให้การออกแบบตราประจำจังหวัด เป็นสัญลักษณ์ที่ประชาชนในจังหวัดนั้นๆ และประชาชนทั่วไป เข้าใจ, ยอมรับ การออกแบบจึงเลือกสิ่งที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดนั้นๆ มาใช้ในการออกแบบ เช่น จังหวัดนครปฐม เลือกภาพพระปฐมเจดีย์ สถานที่สำคัญของจังหวัดนั้นมาใช้, จังหวัดเพชรบูรณ์ ใช้ภาพต้นยาสูบ ฯลฯ

ตราประจำจังหวัดเริ่มใช้ครั้งแรกในปี 2485 และภายหลังมีการเพิ่มชื่อแต่ละจังหวัดเข้าไป เพื่อให้ตราประจำจังหวัดมีความชัดเจนยิ่งขึ้น และบางดวงตราก็เพิ่มรูปครุฑ

เรียบเรียงโดย : นางสาวสุกัญญา ปิยะพันธ์

ข้อมูลจาก : พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร จังหวัดกรุงเทพมหานคร

วิภา จิรภไพศาล. 2567. ตราประจำจังหวัด ทัวไทยเกิดขึ้นเมื่อไหร่ เริ่มใช้ตอนไหน. สืบค้น 28 กรกฎาคม 2567.

จาก https://www.silpa-mag.com/history/article_134514

กองกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย และ ราชกิจจานุเบกษา ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่อง กำหนดภาพเครื่องหมายราชการตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายราชการ พ.ศ. 2482. 2562. ที่จังหวัด ตราประจำจังหวัด. สืบค้น 28 กรกฎาคม 2567.

จาก https://www.dla.go.th/work/province_logo.pdf